

Slovenska nacionalna komisija za UNESCO

ARHEOLOGIJA ZA MLADE

Naloge pri zgodovini malo drugače

Danijela Trškan

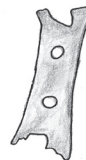
2022

VSEBINA

1	Uvodna naloga	→ <i>Uvod malo drugače</i>
2	Arheologija	→ <i>Uvod v arheologijo</i>
3	Uvod v arheologijo	→ <i>Arheološki izrazi 1</i>
4	Uvod v arheologijo	→ <i>Arheološki izrazi 2</i>
5	Stratigrafija	→ <i>Arheološke plasti 1</i>
6	Stratigrafija	→ <i>Arheološke plasti 2</i>
7	Stratigrafija	→ <i>Arheološke plasti 3</i>
8	Arheološki predmeti v muzejih	→ <i>Opazovanje arheoloških predmetov 1</i>
9	Arheološki predmeti v muzejih	→ <i>Opazovanje arheoloških predmetov 2</i>
10	Arheološki predmeti v muzejih	→ <i>Opazovanje arheoloških predmetov 3</i>
11	Arheološki predmeti v muzejih	→ <i>Opazovanje arheoloških predmetov 4</i>
12	Arheološki predmeti v muzejih	→ <i>Opazovanje arheoloških predmetov 5</i>
13	Učenje z odkrivanjem	→ <i>Opazovanje arheoloških predmetov 6</i>
14	Obisk arheološkega parka	→ <i>Arheološki park</i>
15	Arheološko izkopavanje	→ <i>Opis arheološkega izkopavanja 1</i>
16	Arheološko izkopavanje	→ <i>Opis arheološkega izkopavanja 2</i>
17	Arheološko izkopavanje	→ <i>Lokacija arheoloških najdb</i>
18	Razvrščanje	→ <i>Proučevanje najdb 1</i>
19	Risanje	→ <i>Proučevanje najdb 2</i>
20	Risanje	→ <i>Proučevanje najdb 3</i>
21	Smetiščna arheologija	→ <i>Proučevanje najdb 4</i>
22	Arheologija v prihodnosti	→ <i>Proučevanje najdb 5</i>
23	Arheološka križanka	→ <i>Izrazi iz prazgodovine in starega veka</i>
24	Poklic arheologa	→ <i>Tuji in slovenski arheologi</i>
25	Poklic arheologa	→ <i>Intervju z arheologom</i>
26	Poklic arheologa	→ <i>Etičen arheolog</i>
27	Poklic arheologa	→ <i>Delo arheologa</i>
28	Arheološka najdišča v Sloveniji	→ <i>Arheološka najdišča 1</i>
29	Arheološka igra sudoku	→ <i>Arheološka najdišča 2</i>
30	Predstavitve arheološke najdbe	→ <i>Arheološka najdišča 3</i>
31	Seznam videoposnetkov	→ <i>Literatura malo drugače</i>
32	Zaključna naloga	→ <i>Zaključek malo drugače</i>

1

Uvodna naloga

»Arheologija je veda, ki razkriva in razlaga, kako so ljudje nekoč živeli. Arheologi ne proučujejo le predmetov, ki jih je ustvaril človek, ampak tudi vse vrste materialnih sledi, ki so jih ljudje iz preteklosti pustili v svojem okolju.«¹

Za vsako letnico vpiši tisti dogodek, ki se ga najbolj spomniš iz svojega življenja.

Dogodek

Leto

2022

2021

2020

2019

2018

2017

2016

2015

2014

2013

2012

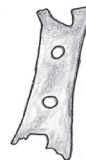
2011

Moška oblika, ki je uporabljena pri nalogah, velja za oba spola, za učence in učenke.

¹ Prevod je iz: Škiljan, I. (2016). Arheološka slagalica. Predmeti od nalazišta do muzejskih vitrina. Gornja Stubica: Muzeji Hrvatskog zagorja, Muzej seljačkih buna, str. 3.

2

Arheologija

Kaj je zate arheologija?

Poišči tiste trditve, ki so pravilne za arheologijo.

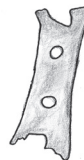
1. »Arheologija je proučevanje fosilov.
2. Nekatera orodja, ki jih arheologi uporabljajo, so buldožerji, lopate in lopatice.
3. Arheologi izkopavajo najdišča, da bi poiskali redke, dragocene zakopane zaklade.
4. Arheologi poskušajo razumeti preteklo družbo s proučevanjem, kaj so ljudje pustili za seboj.
5. Ko so vsi predmeti odstranjeni z najdišča, je arheološka raziskava zaključena.
6. Ko obišeš arheološko najdišče, lahko vzameš nekatere zanimive artefakte.
7. Tudi ti lahko pomagaš zaščititi arheološka najdišča.
8. Kje je bil najden artefakt, ni pomembno.
9. Arheologi iščejo dinosavre.
10. Vse, kar se človek lahko nauči o arheologiji, je mogoče najti v zgodovinskih knjigah.
11. Za poklic arheologa ne potrebuješ posebnega usposabljanja.
12. Arheološka raziskava vključuje izkopavanje artefaktov.«²

Pravilne trditve so pri številkah: _____.

² Prevod je iz: Reichert, S. (2021). Archaeology. CSI: Cultural Scene Investigation. 5th Grade Curriculum. Western Michigan University, str. 83: [https://wmich.edu/sites/default/files/attachments/u2140/2021/Archaeology CSI Cultural Scene Investigation 5th Grade Curriculum February 2021 FINAL.pdf](https://wmich.edu/sites/default/files/attachments/u2140/2021/Archaeology%20Cultural%20Scene%20Investigation%205th%20Grade%20Curriculum%20February%202021%20FINAL.pdf) (25. 1. 2022).

3

Uvod v arheologijo

Katere vrste arheologije poznaš?

V mreži najdi čim več besed oz. pridevnikov, ki se nanašajo na različne vrste arheologije (npr. prazgodovinska). Besede gredo lahko v katero koli smer, ravno tako si lahko delijo črke, ko se križajo med seboj.³

I	D	R	S	A	J	T	A	E	Q	M	K	A	K	A
T	S	D	E	P	K	K	G	V	M	R	E	N	L	N
Y	L	L	T	Š	S	S	O	K	Š	R	W	T	A	L
L	O	B	A	J	E	U	N	Č	D	L	I	I	S	A
G	V	Q	I	M	M	V	A	A	A	V	Z	Č	I	T
S	A	D	Y	C	S	N	A	M	Č	F	N	Š	Č	N
S	N	R	O	E	S	K	E	L	U	P	Y	A	N	E
I	S	H	V	K	P	R	A	W	N	S	I	Z	A	M
V	K	Z	A	O	I	Q	R	X	Z	A	P	G	B	I
O	A	B	M	Š	A	N	Č	I	T	N	A	N	E	R
P	Y	X	K	A	N	Č	Š	I	T	E	M	S	A	E
C	D	A	N	D	O	V	D	O	P	I	O	H	L	P
I	N	D	U	S	T	R	I	J	S	K	A	W	K	S
P	R	A	Z	G	O	D	O	V	I	N	S	K	A	K
Z	G	O	D	O	V	I	N	S	K	A	R	A	T	E

Različne vrste arheologije so: _____

_____

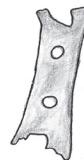
_____

_____

³ Besedna mreža je narejena s pomočjo spletne strani: <https://puzzlemaker.discoveryeducation.com/word-search> (18. 5. 2022).

4

Uvod v arheologijo

Katere arheološke izraze poznaš?

Poišči pravilno pojasnilo na desni strani za arheološke izraze na levi strani in vpiši ustrezno črko.⁴

Vpiši
črko.

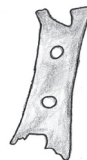
Aerofotografija	T	»Rastlinski in živalski ostanki na arheološkem najdišču.«
Arheobotanika	G	»Veda o nastanku, razvoju in sestavi zemlje.«
Arheozoologija	T	»Veda o arheoloških rastlinskih ostankih.«
Artefakt	R	»Veda, ki proučuje fosilne ostanke izumrlih rastlin in živali.«
Ekofakti	J	»Sistem, po katerem evropsko prazgodovino glede na snov, iz katere so izdelovali orodje, [delimo] na troje zaporednih dob: kameno, bronasto in železno.«
Dendrokronologija	S	»Iskanje podzemnih najdišč s pomočjo t. i. zračne fotografije.«
Geologija	I	»Ureditev artefaktov po neki podobnosti v skupine ali tipe.«
Paleontologija	R	»Veda o arheoloških živalskih ostankih.«
Radioaktivno datiranje	F	»Izkop majhnega kosa najdišča, ponavadi enega kvadratnega metra, tako da se dobi občutek, kaj leži spodaj.«
Sondiranje	I	»Metoda absolutnega datiranja, ki temelji na drevesnih letnicah.«
Tipologija	A	»Vsak prenosljiv predmet, ki ga je izdelal, uporabljal ali preoblikoval človek, npr. kamnito in kovinsko orodje, nakit ali lončenina.«
Triperiodni sistem	A	»Arheološka veja, ki se posveča proučevanju obdobjev po odkritju pisave, o katerih nam je na voljo tako [pisno] kot arheološko gradivo.«
Zgodovinska arheologija	A	»Metoda datiranja, ki temelji na t. i. razpolovni dobi – času, v katerem razpade polovica atomov radioaktivne snovi. Radioaktivne prvine so naravno prisotne v različnih vrstah snovi.«

Izraz, pridobljen z vpisom črk, je: _____.

⁴ Pojasnila za vse izraze so vzeta iz: Moloney, N. (2001). Arheologija. Radovljica: Didakta, str. 152–154.

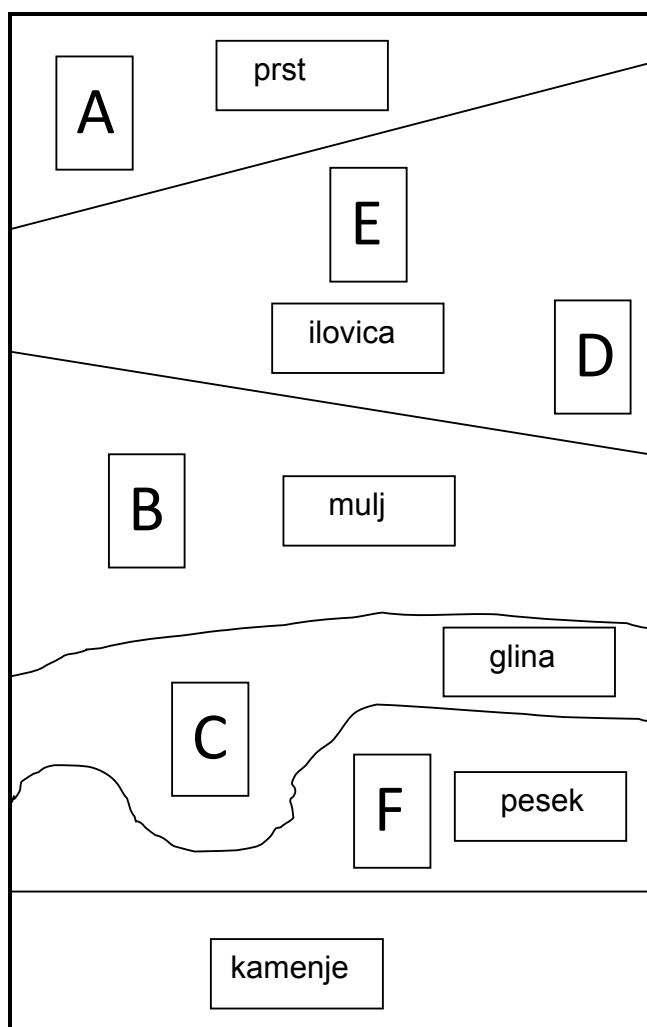
5

Stratigrafija

Stratigrafija je veda, ki proučuje »posamezne plasti depozitov (npr. zemlje, kamnin, stavb) oz. t. i. stratigrafske enote. V normalnih razmerah je zgornja plast mlajša od spodnje plasti – in narobe.«⁵

Na podlagi skice odgovori na vprašanja.⁶

»Kateri artefakt je najstarejši?

Kateri artefakt je najmlajši? /.../

Kateri artefakt je starejši, C ali F?

Če se vsaka plast zemlje oblikuje približno 150 let, oceni, koliko let bi lahko imel artefakt F.

Zakaj je pomembno, da vemo, koliko je artefakt star?«⁷

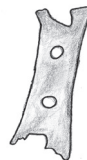
5 Moloney, N. (2001). Arheologija. Radovljica: Didakta, str. 154.

6 Skica je prirejena po: Junior Ranger Activity Book. Ages 6–12, str. 14: https://www.nps.gov/kids/upload/JrArch-ParentGuide_2020_english_508.pdf (24. 12. 2021). Skico je priredila Danijela Trškan, 2021.

7 Prevod je iz: Junior Ranger Activity Book. Ages 6–12, str. 14: https://www.nps.gov/kids/upload/JrArch-ParentGuide_2020_english_508.pdf (24. 12. 2021).

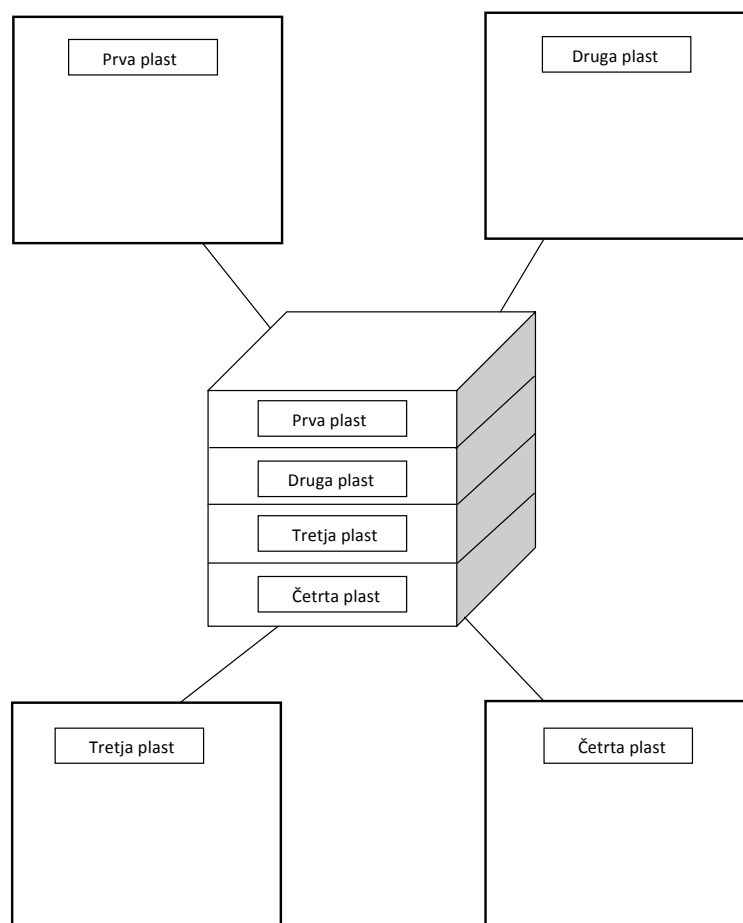
6

Stratigrafija

Preberi: »Počitniška hiša je bila zgrajena okoli leta 1900. Ljudje so v koči živeli 40 let in jo enkrat v dvajsetih letih 20. stoletja ponovno opremili. Leta 1940 so odšli in se preselili v večjo hišo. Takrat je koča razpadla. V šestdesetih letih prejšnjega stoletja je lokalni kmet videl ruševine kočje in odvezel nekaj kamenja z ostankov zidov. V zahvalo svojim delavcem je imel na tem mestu kočje žar. Nihče ni obiskal najdišča v osemdesetih letih prejšnjega stoletja, ko so nekateri arheologi preiskali mesto in odkrili številne artefakte.«⁸ Ti artefakti so bili: hišna opeka, kladivo, žebli, posoda za barvanje, čopič, zidna tapeta, ročaj vrat, okensko steklo, cev, keramični kos, pločevinke za pijačo, kosti živali.⁹

Artefakte, ki so navedeni v besedilu, razvrsti v posamezne plasti na skici. Ne pozabi, da so najstarejše stvari zakopane najgloblje.¹⁰

⁸ Prevod je iz: Owen, T. D., Steele, J. N. (2001). Digging up the Past. Archaeology for Kids. Southern Archaeology, str. 18: https://www.researchgate.net/publication/274375974_Archaeology_for_Kids (31. 12. 2018).

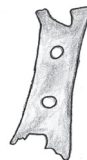
⁹ Prav tam.

¹⁰ Naloga in skica sta prirejena po: Owen, T. D., Steele, J. N. (2001). Digging up the Past. Archaeology for Kids. Southern Archaeology, str. 19: https://www.researchgate.net/publication/274375974_Archaeology_for_Kids (31. 12. 2018). Skico je priredila Danijela Trškan, 2021.

7

Stratigrafija

Spodnje sličice prikazujejo zgodovino nekega kraja v preteklosti.¹¹

Napiši zgodbo. Pojasi tudi nastanek arheoloških plasti, ki so se oblikovale.¹²

11 Sličice so iz: L'archéologie (2014). Dossier pédagogique à destination des enseignements de la 5e primaire à la 2e secondaire. (L'archéologie. C'est la classe!) Wallonie: Le réseau Archéopass, str. 13: http://msw.be/wp-content/uploads/2018/10/2_dp_archeo_internet.pdf (11. 10. 2021). Sličice so objavljene s pisnim dovoljenjem *archeolo-Jeunesses archéologiques* po elektronski pošti z dne 10. 6. 2022; © www.archeolo-j.be. Sličice: Xavier Deflorenne za *archeolo-Jeunesses archéologiques*.

12 Prav tam.

8

Arheološki predmeti v muzejih

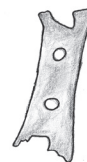
Ali poznaš muzeje v bližini svojega kraja, ki imajo tudi arheološko zbirko?

Obišči vsaj tri muzeje, ki imajo tudi arheološko zbirko. Izpolni preglednico. Za fotografiranje arheoloških predmetov pridobi dovoljenje muzeja.

	Muzej 1	Muzej 2	Muzej 3
Ime ustanove oz. muzeja			
Opis arheološke zbirke			
Opis izbranega arheološkega predmeta			
Fotografija ali skica arheološkega predmeta			

9

Arheološki predmeti v muzejih

Ali znaš pozorno opazovati arheološke predmete?

Obišči tebi najbližji muzej, ki ima arheološko zbirko. Izberi štiri arheološke predmete, natančno jih opazuj, nato pa izpolni preglednico.¹³

<p>OSNOVNE INFORMACIJE</p> <p>Ime predmeta: Kraj najdbe oz. najdišče: Datum najdbe: Arheolog oz. najditelj:</p> <p>OPAZOVANJE</p> <p>Opis: Material: Velikost (dolžina, širina, višina): Oblika: Barva: Drugo:</p>	<p>OSNOVNE INFORMACIJE</p> <p>Ime predmeta: Kraj najdbe oz. najdišče: Datum najdbe: Arheolog oz. najditelj:</p> <p>OPAZOVANJE</p> <p>Opis: Material: Velikost (dolžina, širina, višina): Oblika: Barva: Drugo:</p>
<p>OSNOVNE INFORMACIJE</p> <p>Ime predmeta: Kraj najdbe oz. najdišče: Datum najdbe: Arheolog oz. najditelj:</p> <p>OPAZOVANJE</p> <p>Opis: Material: Velikost (dolžina, širina, višina): Oblika: Barva: Drugo:</p>	<p>OSNOVNE INFORMACIJE</p> <p>Ime predmeta: Kraj najdbe oz. najdišče: Datum najdbe: Arheolog oz. najditelj:</p> <p>OPAZOVANJE</p> <p>Opis: Material: Velikost (dolžina, širina, višina): Oblika: Barva: Drugo:</p>

¹³ Ideja za preglednico je iz: Smardz, K., Smith, J. S. (ur.) (2000). The Archaeology Education Handbook. Sharing the Past with Kids. Walnut Creek, Lanham, New York, Oxford: AltaMira Press, str. 126.

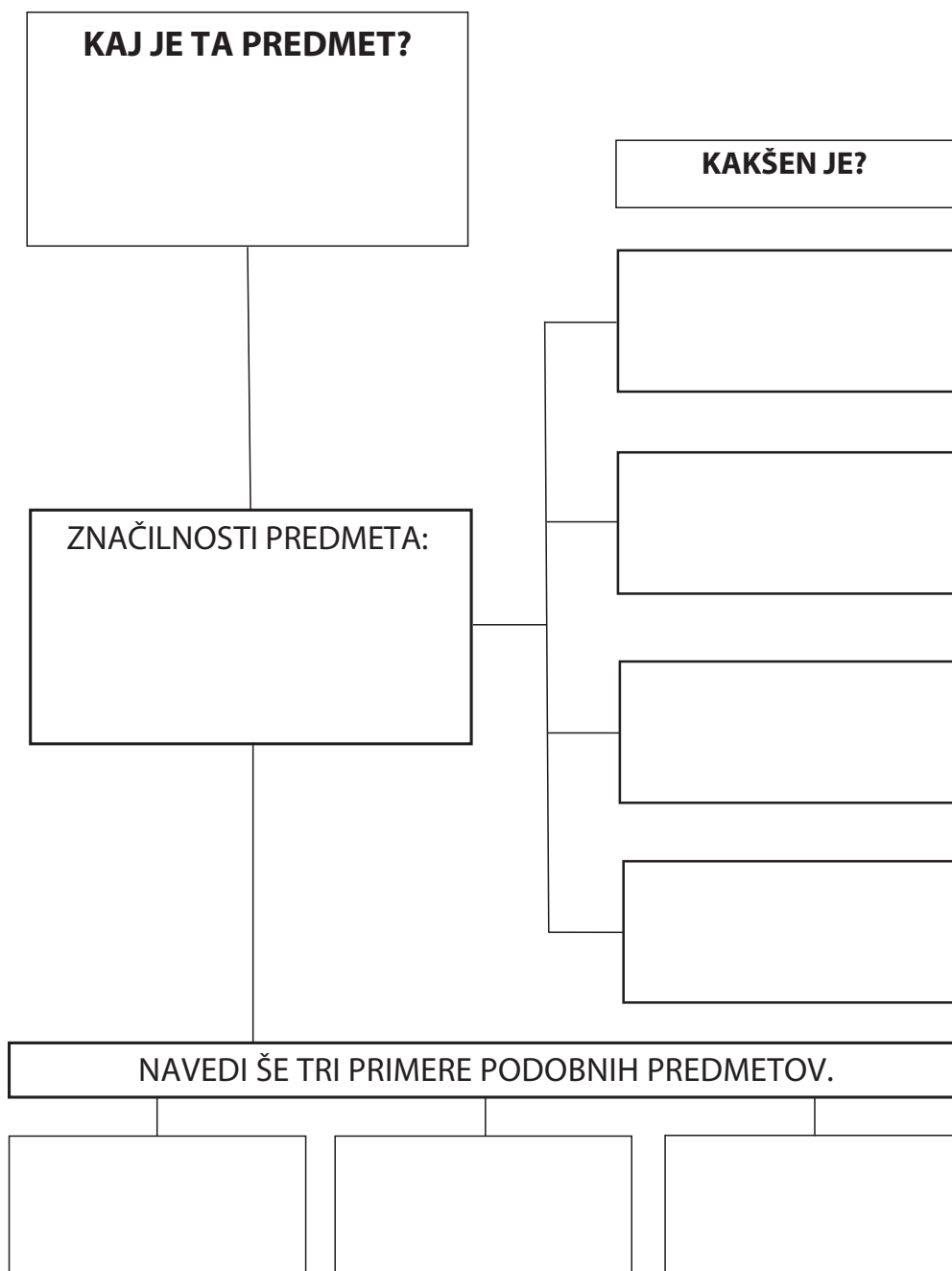
10

Arheološki predmeti v muzejih

Ali znaš pozorno opazovati arheološki predmet in ga primerjati z drugimi?

Obišči tebi najbližji muzej, ki ima arheološko zbirko. Približaj se prvemu arheološkemu predmetu, ki ga vidiš. Dobro si ga oglej in odgovore na vprašanja zapiši v prazne okvirčke.¹⁴

¹⁴ Grafični organizator je prirejen po: Graphic Organizer Transparencies, str. 68: http://www.glencoe.com/ebooks/social_studies/9780078775154/anc/gotfs.pdf (15. 10. 2018).

11

Arheološki predmeti v muzejih

Ali znaš opisati arheološki predmet?

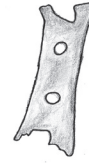
Obišči tebi najbližji muzej, ki ima arheološko zbirko. Izberi en arheološki predmet, ki je med večjimi. Dobro si ga oglej in odgovori na vprašanja.¹⁵

Izbrani arheološki predmet	Vprašanja	Odgovori
<i>Fizične lastnosti</i>	Kakšne barve je? Kakšen vonj ima? Kakšen zvok ima? Iz česa je izdelan? Ali je naraven ali proizveden? Ali je cel? Ali je bil spremenjen, prilagojen, popravljen? Ali je obrabljen?	
<i>Izdelava</i>	Ali je izdelan ročno ali strojno? Ali je bil izdelan s pomočjo kalupa? Ali je bil vsak kos izdelan posebej? Kako je združen skupaj?	
<i>Funkcija</i>	Kako se je predmet uporabljal? Ali se je njegova uporaba spremenila?	
<i>Oblikovanje</i>	Ali dobro opravlja nalogo, za katero je bil predviden? Ali je okrašen? Ali so bili uporabljeni najboljši materiali?	
<i>Vrednost</i>	Kakšna je bila njegova vrednost za ljudi, ki so ga izdelali? Kakšna je bila njegova vrednost za ljudi, ki so ga uporabljali? Kakšna je njegova vrednost za muzej? Kakšna je njegova vrednost zate?	

¹⁵ Vprašanja so v celoti (razen za vrednost) vzeta iz: Svetovna dediščina v rokah mladih (2020). Poznam, cenim in ukrepam. Komplet učnega gradiva za učitelje. Ljubljana: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Slovenska nacionalna komisija za UNESCO; Idrija: Center za upravljanje z dediščino živega srebra, str. 27: <https://whc.unesco.org/en/educationkit/> ali <http://www.cudhg-idrija.si/unesco-dediscina-hg/> (2. 12. 2020).

12

Arheološki predmeti v muzejih

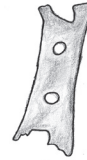
Kako si spreten? Oblikuj razstavni prostor za en arheološki predmet.

V muzeju, ki si ga obiskal, izberi en arheološki predmet, ki ti je najbolj všeč. Nariši skico tega predmeta v okvir in mu pripiši podnapis. Nato najdi podatke o tem predmetu in jih vpiši v spodnji del.¹⁶

¹⁶ Naloga in skica sta prirejena po: Owen, T. D., Steele, J. N. (2001). Digging up the Past. Archaeology for Kids. Southern Archaeology, str. 32: https://www.researchgate.net/publication/274375974_Archaeology_for_Kids (31. 12. 2018).

13

Učenje z odkrivanjem

Ali se znaš učiti z odkrivanjem?

V učbeniku za zgodovino ali strokovni literaturi izberi fotografijo enega arheološkega artefakta in poskušaj odgovoriti na vprašanja.

Izbrani arheološki artefakt

Navedba literature ali učbenika

4. NA KATERA VPRAŠANJA BI ŽELEL DOBITI ODGOVOR?

3. ČESA TI ARTEFAKT NE POVE?

2. KAJ LAHKO SKLEPAŠ IZ ARTEFAKTA?

1. KAJ TI ARTEFAKT
POVE?

**ARHEOLOŠKI
ARTEFAKT**

14

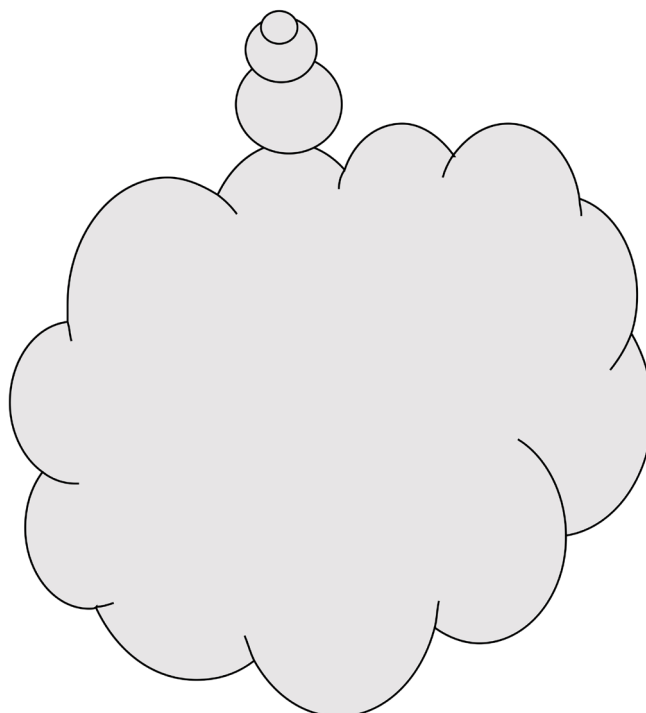
Obisk arheološkega parka

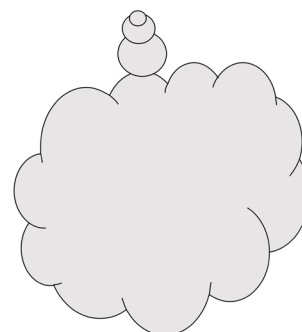
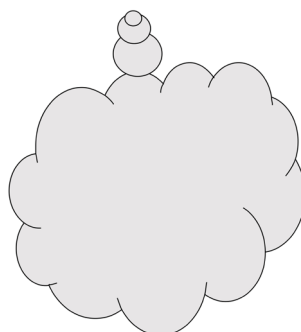
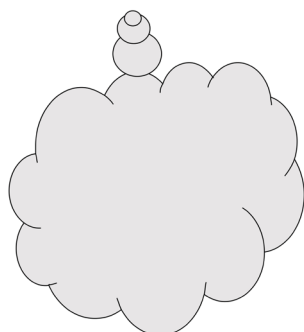
Kakšen spomin imaš? Izdelaj spominski oblaček.¹⁷

S starši obišči enega od arheoloških parkov v Sloveniji. V pomoč za izbor naj ti bo knjiga: *Breznik, A. (2016). Po poteh skozi čas. Vodnik po arheoloških parkih Slovenije. Ljubljana: Mladinska knjiga.*

Kaj se spomniš o arheološkem parku?

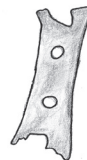

Izberi tri besede, ki opišejo arheološki park.

¹⁷ Prirejeno po: Outdoor Archaeological Learning (2017). Forestry Commission Scotland, str. 73: <https://forestryandland.gov.scot/images/corporate/pdf/outdoor-archaeological-learning-resource.pdf> (6. 5. 2020).

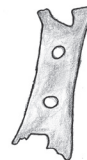
Avtor je narisal risbo, ki prikazuje skoraj vse, ki lahko sodelujejo pri arheološkem izkopavanju oz. arheološki raziskavi.¹⁸

Na risbi poišči in označi s številkami: 1. vodjo raziskave, 2. fotografa, 3. topografa, 4. kuharja, 5. vodjo izkopavanja, 6. lokalnega delavca, 7. antropologa, 8. terenskega arheologa, 9. specialista za lončarstvo, 10. ilustratorja, 11. filologa, 12. specialista za informacijsko tehnologijo in 13. geodeta. Opiši delo topografa, antropologa, filologa in geodeta.¹⁹

18 Risba je iz: Grabowski, S. (2011). Children's Illustration pt. 2: <http://www.artefacts-berlin.de/2011/07/29/childrens-illustration-pt-2/> (24. 1. 2022). Risba je objavljena s pisnim dovoljenem *Artefacts: Scientific Illustration and Archaeological Reconstruction* po elektronski pošti z dne 19. 5. 2022; © artefacts-berlin.de. Ilustracija: S. Grabowski.

19 Naloga je prirejena po: Grabowski, S. (2011). Children's Illustration pt. 3: <https://www.artefacts-berlin.de/2011/08/03/childrens-illustration-pt-3/> (24. 1. 2022).

Oglej si arheološko izkopavanje v bližini svojega kraja.

Po obisku arheološkega izkopavanja pripravi krajši opis oz. poročilo. Pri tem si pomagaj z vprašanji.²⁰

Uvod:

- Kje si si ogledal arheološko izkopavanje?
- Kakšno je bilo vreme?

Opis najdišča:

- Kakšne so naravno-geografske značilnosti najdišča?
- Katere rastline ali živali so v bližini najdišča?
- Ali so hiše oz. stavbe v bližini najdišča?
- Ali so ceste oz. poti v bližini najdišča?

Opis arheološkega izkopavanja:

- Koga si videl pri izkopavanju oz. kdo je sodeloval?
- Katere pripomočke so uporabljali arheologi?
- Kakšne najdbe so izkopali ali odkrili arheologi?
- Kaj so delali arheologi, ali so kaj zabeležili, označili ali fotografirali?

Opis arheoloških najdb:

- Če so arheologi odkrili najdbo, jo opiši in skiciraj.
- Ali si takšno najdbo že kje videl? Pojasni.
- Kaj si izvedel o ljudeh, ki so na tem območju živeli?
- Kaj si izvedel v šoli pri urah zgodovine o tem obdobju, ljudeh itn.?

Refleksija:

- Kaj si se naučil na ogledu arheološkega izkopavanja?
- Kaj bi si še želel izvedeti o arheoloških izkopavanjih?

²⁰ Naloga s poročilom je prirejena po: Fratt, I., Gregonis, L. M. (1992). Archaeology: Window on the Past. A Guide for Teachers and Students. Tucson, Arizona: Educational Enrichment Foundation, str. 50–51: https://www.academia.edu/32462544/Archaeology_Window_on_the_Past_A_Guide_for_Teachers_and_Students_Revised?auto=download&email_work_card=download-paper (9. 2. 2021).

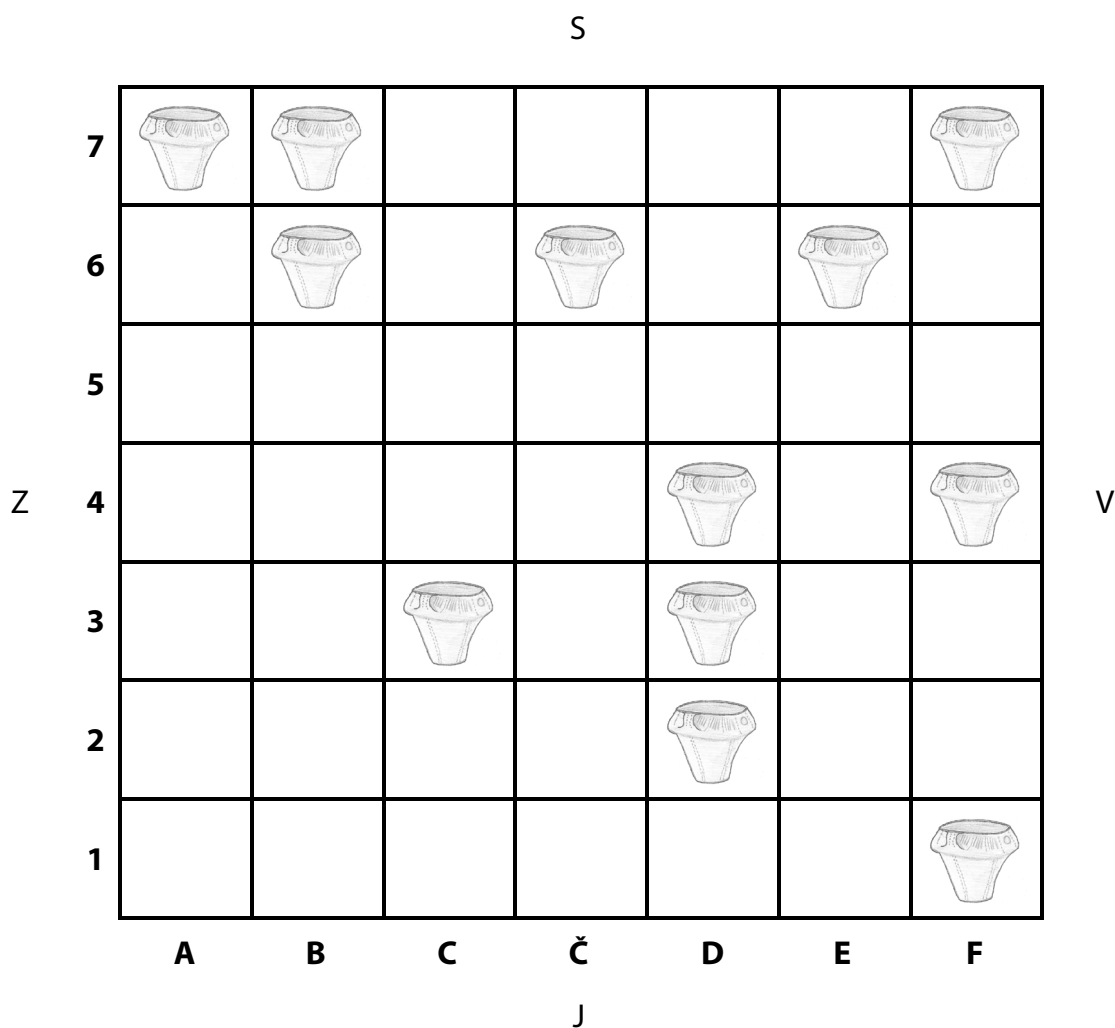
17

Arheološko izkopavanje

Mreža, ki jo arheologi zakoličijo ali označijo na najdišču, pomaga pri določanju natančne lokacije odkritih arheoloških najdb.

Navedi, kje v mreži se najdbe nahajajo (npr. A7).²¹

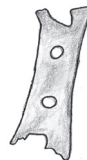

Najdbe se nahajajo: _____

²¹ Ideja za nalogo je iz: Reichert, S. (2021). Archaeology. CSI: Cultural Scene Investigation. 5th Grade Curriculum. Western Michigan University, str. 44–48: [https://wmich.edu/sites/default/files/attachments/u2140/2021/Archaeology CSI Cultural Scene Investigation 5th Grade Curriculum February 2021 FINAL.pdf](https://wmich.edu/sites/default/files/attachments/u2140/2021/Archaeology%20CSI%20Cultural%20Scene%20Investigation%205th%20Grade%20Curriculum%20February%202021%20FINAL.pdf) (25. 1. 2022). Skico posode je narisala Sara Kobal, 2021. Objavljeno s pisnim dovoljenjem Sare Kobal po elektronski pošti z dne 22. 1. 2021.

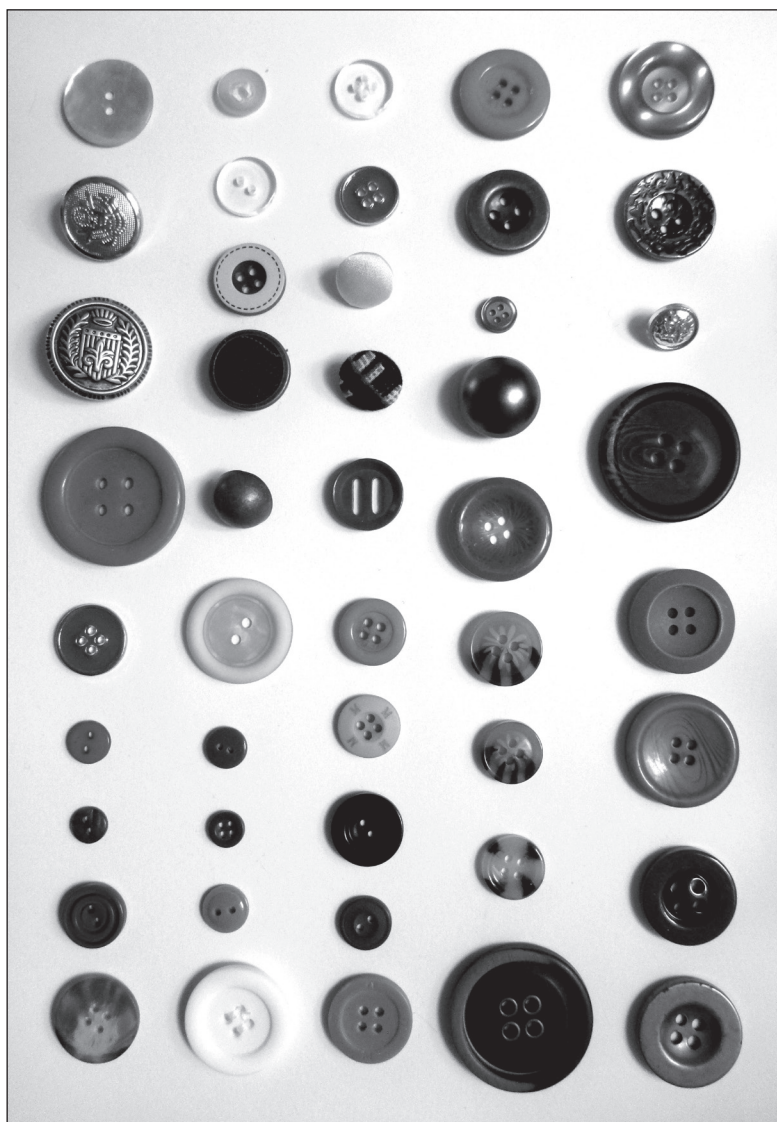
18

Razvrščanje

Kako si spreten pri razvrščanju?

Oglej si fotografijo različnih gumbov. Razvrsti jih v različne skupine glede na fizične lastnosti (velikost, barvo, obliko, površinsko dekoracijo)²² in glede na uporabnike.

Majhni
Srednje veliki
Veliki

Temne barve
Svetle barve

Okrogli
Kvadratni
Drugih oblik

Brez luknjic
Z dvema luknjicama
S štirimi luknjicami

Brez dekoracije
Z dekoracijo

Za ženske

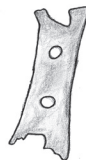
Za moške

Za otroke

²² Naloga je prirejena po: Homsey-Messer, L., Michaud, T., Lockard Reed, A., Bobo, V. (2020). Experiencing Archaeology. A Laboratory Manual of Classroom Activities, Demonstrations, and Minilabs for Introductory Archaeology. Student Edition. Oxford: Berghahn Books, str. 71. Avtorica fotografije je Danijela Trškan, 2022.

19

Risanje

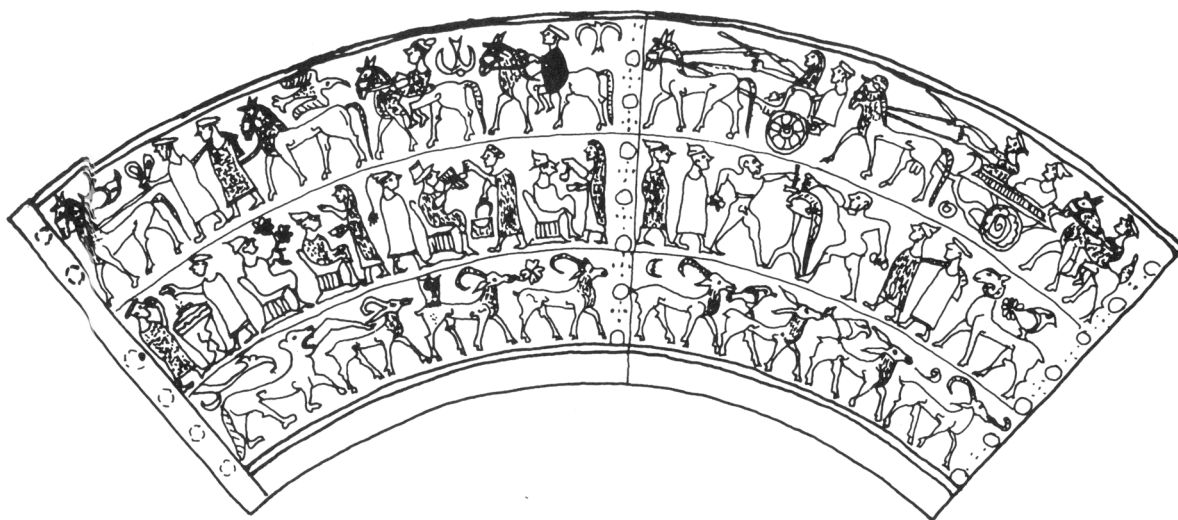
Ali znaš ugotoviti napake?

»Ugotovi, koliko napak je naredil slikar, ki je prrisoval prizore s situle.«²³ Označi tista mesta na risbi 2, ki imajo napake.

Risba 1: Vaška situla²⁴

Risba 2: Vaška situla z napakami²⁵

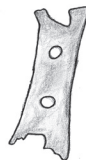
23 Kovačič, K., Nolimal, F. (ur.) (1997). Učenci na raziskovalnih poteh na Vačah in drugje. Priručnik z nalogami in primeri iz prakse za učitelje in učitelje – mentorje naravoslovnih in družboslovnih dejavnosti v osnovni šoli. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo, str. 101.

24 Prav tam, str. 100. Risba 1 je objavljena s pisnim dovoljenjem Zavoda Republike Slovenije za šolstvo po elektronski pošti z dne 19. 5. 2022.

25 Prav tam, str. 101. Risba 2 je objavljena s pisnim dovoljenjem Zavoda Republike Slovenije za šolstvo po elektronski pošti z dne 19. 5. 2022.

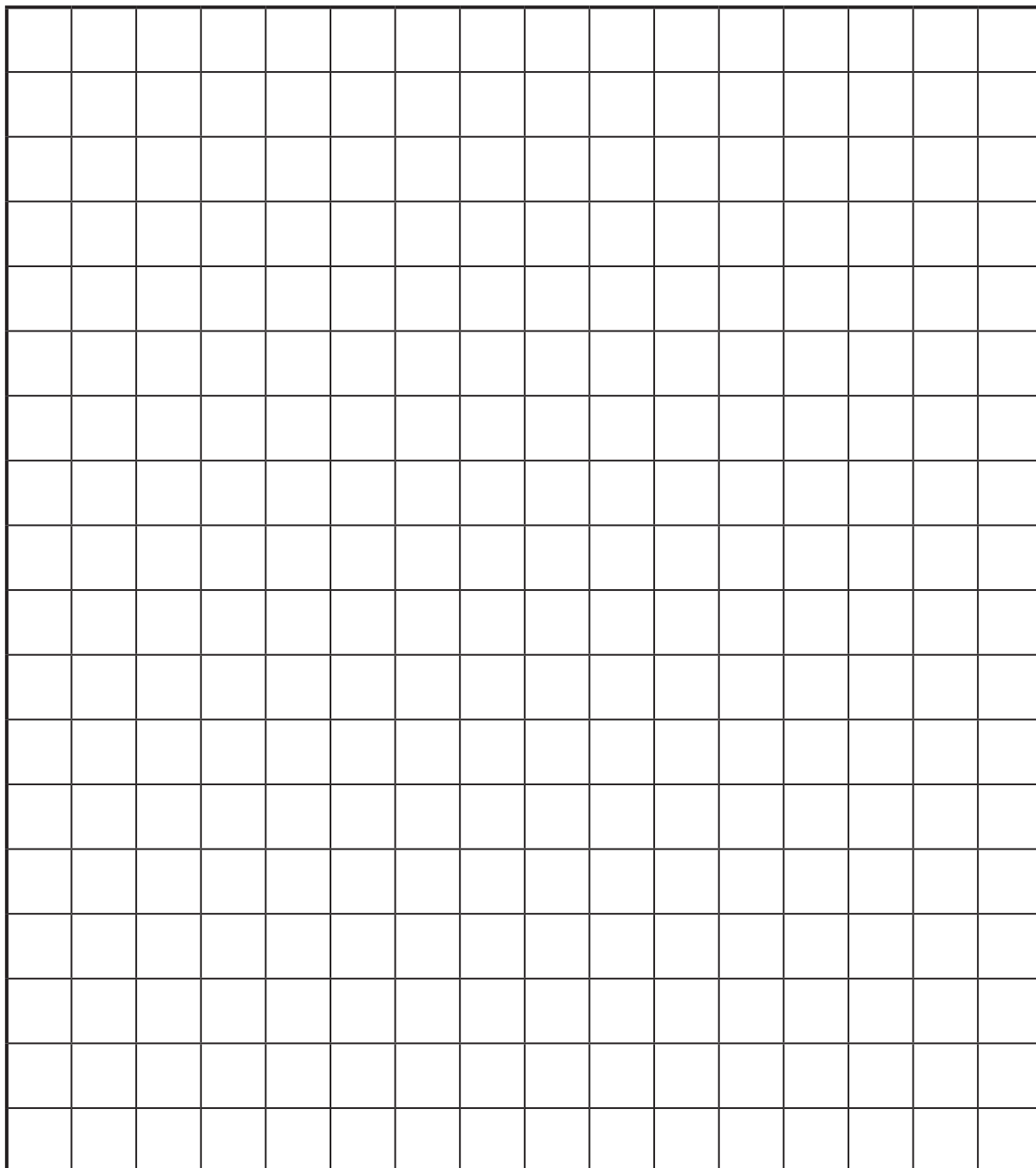
20

Risanje

Ali znaš natančno risati?

V svoji sobi si izberi en predmet in ga natančno izmeri. Nato ga pomanjšanega nariši v merilu 1 : 2, 1 : 5 ali 1 : 10. V pomoč naj ti bo mreža.

Kaj ti povedo smeti?

Zberi tri smeti iz okolice šole ali svojega doma. Izpolni preglednico.²⁶

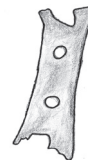
	Artefakt 1	Artefakt 2	Artefakt 3
Opis smeti oz. artefakta			
Lokacija smeti oz. artefakta			
Material (uporabi oznake 1–7): 1. Plastika 2. Papir 3. Steklo 4. Kovina 5. Les 6. Kost 7. Drugo			
Uporaba (uporabi oznake 1–7): 1. Hrana/potrošni material 2. Gospodinjstvo 3. Šola 4. Lepota/zdravje 5. Dela na travniku/dvorišču 6. Skrb za hišne ljubljence 7. Drugo			

Kaj lahko sklepaš o vsakdanjem življenju ljudi v okolici šole ali svojega doma?

²⁶ Naloga je prirejena po: Homsey-Messer, L., Michaud, T., Lockard Reed, A., Bobo, V. (2020). Experiencing Archaeology. A Laboratory Manual of Classroom Activities, Demonstrations, and Minilabs for Introductory Archaeology. Student Edition. Oxford: Berghahn Books, str. 229.

22

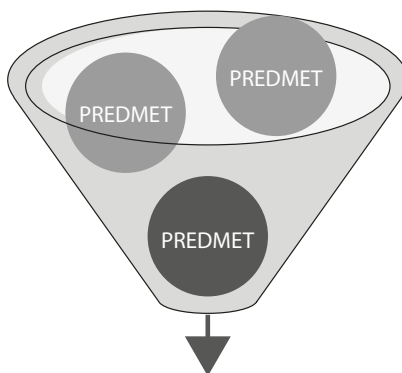
Arheologija v prihodnosti

Kaj ti pomenijo predmeti, ki jih imaš v svoji sobi?

Izberi tri predmete iz svoje sobe in jih skiciraj.

PREDMET 1	
PREDMET 2	
PREDMET 3	

Odgovori na vprašanje.

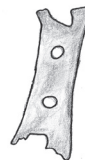
<p>Če bi arheolog dvesto let pozneje našel tvoje predmete, kaj bi lahko izvedel o tebi?²⁷</p>	
--	--

²⁷ Prirejeno po: Discover Archaeology. Activity Booklet. Online Archaeology Week 2021. Society for American Archaeology, str. 6: https://documents.saa.org/container/docs/default-source/doc-publicoutreach/2021publicweek_booklet.pdf (24. 12. 2021).

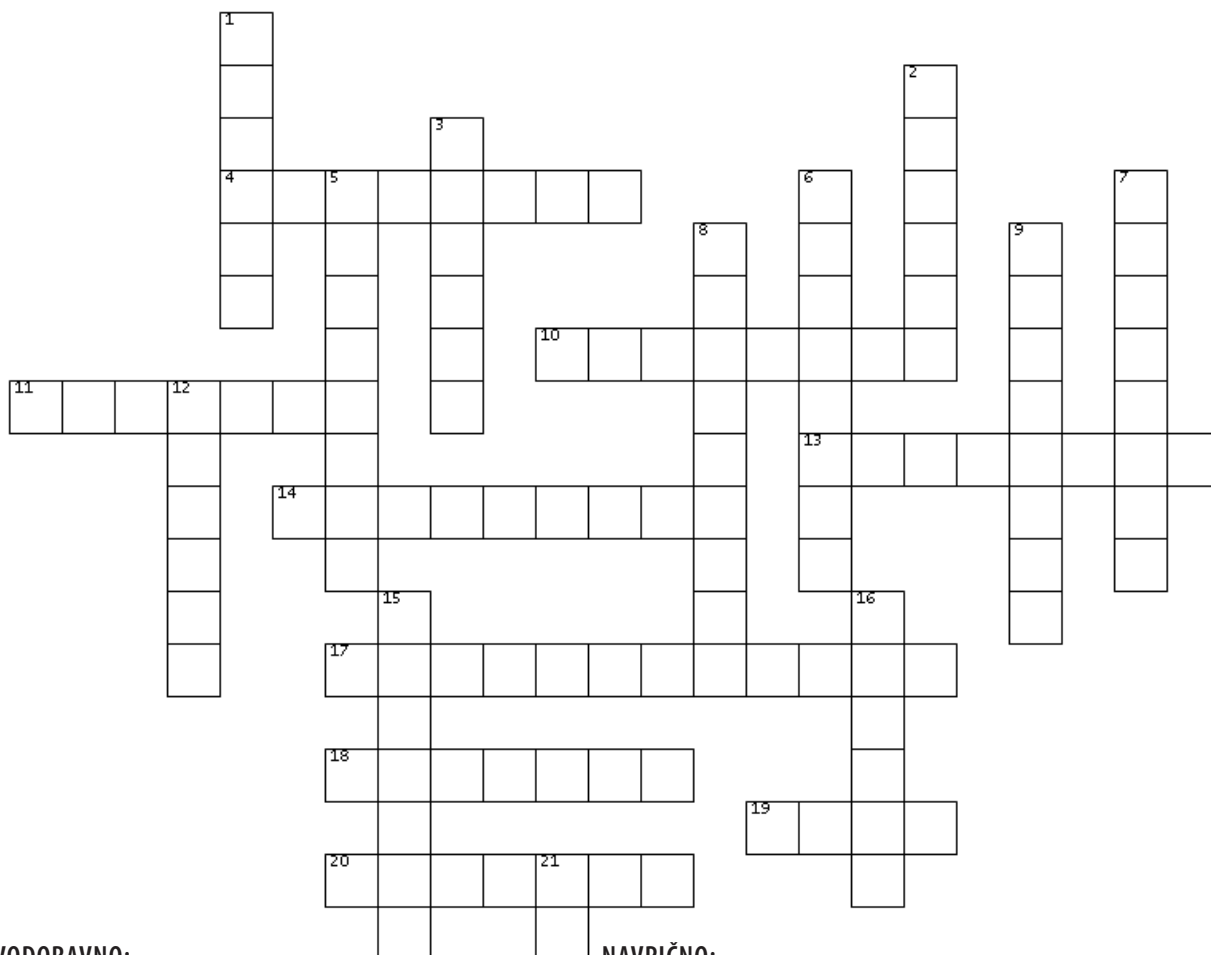
23

Arheološka križanka

Kako dobro poznaš izraze, ki se nanašajo na prazgodovino in stari vek?

Reši križanko. Izraze vpiši z velikimi črkami.²⁸

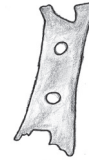
VODORAVNO:

4. »Majhno kamnito orodje, ponavadi vdeleno v lesen ali koščen držaj / .../. Značilno je za obdobje mezolitika.«
10. »Kos razbite lončene posode.«
11. »Zelo pogosto orodje lovcev-nabiralcev, s katerimi so obdelovali les in živalske kože.«
13. »Kameno orodje, uporabno za rezanje. Ponavadi je narejeno iz prodnikov.«
14. »Prostor grobov ali grobnic; v prevodu pomeni "mesto mrtvih".«
17. »Oblika človeka, ki je živel v Evropi in Aziji in bil prilagojen na mrzlo podnebje. Izumrl je pred približno 37.000 leti.«
18. »Z lepljenjem tankih travk iz stebel močvirne rastline (Cyperus papyrus) narejena podlaga za pisanje, ki so jo uporabljali v starem Egiptu.«
19. »Naravno rdeče ali rumeno barvilo, zmes železove rude, glinenca in apnenca.«
20. »Stopničasta piramida ali tempelj v zahodni Aziji.«

NAVPIČNO:

1. »Grobnica, zgrajena iz pokončnih in povprek položenih kamnitih blokov.«
2. »Latinska beseda, s katero arheologi označujejo sponke za obleko. Zelo pomemben predmet za določanje starosti in kulturne pripadnosti.«
3. »V rimskem svetu razširjen način tlakovanja iz majhnih keramičnih ali kamnitih kock, imenovanih tesserae, položenih v vzorce ali likovne upodobitve.«
5. »V skalo vrezana, vdrgnjena ali vsekana risba.«
6. »Zelo stara oblika pisave, ki so jo uporabljali v Mezopotamiji od 3.–1. tisočletja pr. n. št. S klinasto ošiljenim lesenim pisalom so vtiskovali simbole v tablice sveže gline.«
7. »Izjemno kakovostna rdeča namizna posoda, ki so jo v velikih količinah izdelovali v zahodni Evropi v času rimskega cesarstva.«
8. »Sistem ogrevanja tal in sten s toplim zrakom, ki so ga razvili Rimljani.«
9. »Zelo preprosto kamnito orodje, z nekaj udarci narejeno iz prodnikov.«
12. »Umeten grič nad prazgodovinskim grobom ali grobnico.«
15. »Velik kamnit blok – lahko stoji samostojno ali je del skupine z določeno razporeditvijo.«
16. »Vrsta prazgodovinskih kipcev, ki prikazujejo boginjo-mater in so bili povezani s kultom plodnosti.«
21. »Simbolna pisava iz 3. st. n. št., ki so jo nato prevzeli Vikingi.«

²⁸ Pojasnilo vseh izrazov je v celoti vzeto iz: Aston, M., Taylor, T. (2001). Arheološki atlas. Ljubljana: Slovenska knjiga, str. 198–200. Križanka je narejeno s pomočjo spletne strani: <https://puzzlemaker.discoveryeducation.com/criss-cross> (18. 5. 2022).

Koliko arheologov poznaš?

Poišči na spletu podatke o tujih ali slovenskih arheologih. Pripravi krajši referat o izbranem arheologu in ga predstavi sošolcem.

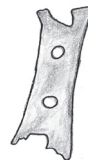
Seznam izbranih tujih arheologov (po letnicah rojstva) ²⁹	Seznam izbranih slovenskih arheologov (po priimkih) ³⁰
<ul style="list-style-type: none"> • Heinrich Schliemann (1822–1890) • Augustus Pitt Rivers (1827–1900) • Frederic Ward Putnam (1839–1915) • Nikodim Pavlovich Kondakov (1844–1925) • William Henry Holmes (1846–1933) • Sophus Otto Müller (1846–1934) • Sir Arthur Evans (1851–1941) • Gustaf Kossinna (1858–1931) • Vasilij Alekeyevich Gorodcov (1860–1945) • Marcellin Boule (1861–1942) • Joseph Déchelette (1862–1914) • Howard Carter (1874–1939) • Abbé Henri Breuil (1877–1961) • Sylvanus Griswold Morley (1883–1948) • Manuel Gamio (1883–1960) • Albert Egges van Giffen (1884–1973) • Alfred Vincent Kidder (1885–1963) • Sir Mortimer Wheeler (1890–1976) • Vere Gordon Childe (1892–1957) • Dorothy Garrod (1892–1968) • William Duncan Strong (1899–1962) • Jorge R. Acosta (1904–1975) • James Bennett Griffin (1905–1997) • Christopher Hawkes (1905–1992) • Kathleen Mary Kenyon (1906–1978) • Sir Grahame Clark (1907–1995) • Eric Higgs (1908–1976) • Hasmukh D. Sankalia (1908–1989) • Stuart Piggott (1910–1996) • James Alfred Ford (1911–1968) • André Leroi-Gourhan (1911–1986) • Walter W. Taylor (1913–1997) • Charles McBurney (1914–1979) • François Bordes (1919–1981) • David Clarke (1938–1976) 	<ul style="list-style-type: none"> • Lojze Bolta (1923–1998) • Tatjana Bregant (1932–2002) • Mitja Brodar (1921–2012) • Srečko Brodar (1893–1987) • Karl (Dragotin) Dežman (1821–1889) • Stane Gabrovec (1920–2015) • Jože Kastelic (1913–2003) • Tone Knez (1930–1993) • Paola Korošec (1913–2006) • France Leben (1928–2002) • Vlado Lorber (1908–1986) • Janez Meterc (1951–2000) • Vojeslav Mole (1886–1973) • Paola Korošec (1913–2006) • Franc Osole (1920–2000) • Jernej Pečnik (1835–1914) • Franc Peruzzi (1824–1899) • Peter Petru (1930–1983) • Ljudmila Plesničar Gec (1931–2008) • Kamilo Prašnikar (1884–1949) • Simon Rutar (1851–1903) • Tomaž Rutar (1807–1877) • Iztok Saksida (1953–1998) • Walter Schmid (1875–1951) • France Stare (1924–1974) • Helena Gizela Stupan (1900–1992) • Jaroslav Šašel (1924–1988) • Niko Zupanič (1876–1961)

²⁹ Izbor tujih arheologov iz 19. in 20. stoletja je iz: Murray, T. (ur.) (1999). The Great Archaeologists. Volume I. Encyclopedia of Archaeology. Santa Barbara, California: ABC-CLIO, Inc. Seznam je na str. VII–IX. Murray, T. (ur.) (1999). The Great Archaeologists. Volume II. Encyclopedia of Archaeology. Santa Barbara, California: ABC-CLIO, Inc. Seznam je na str. V–VII.

³⁰ Izbor slovenskih arheologov je iz: Slovenski arheologi: https://sl.wikipedia.org/wiki/Kategorija:Slovenski_arheologi (29. 7. 2021). Seznam slovenskih arheologov: https://sl.unionpedia.org/Seznam_slovenskih_arheologov (29. 7. 2021).

25

Poklic arheologa

Kako izvedeš intervju z arheologom?

Izvedi intervju tako, da v uvodu pozdraviš, napoveš temo pogovora in razloge za intervju (npr. šolski projekt). Nato postavi vprašanja in zapisuj odgovore arheologa. Dodatno pa dopiši, kaj si opazil glede govorenja, obrazne mimike idr. V zaključku se zahvali in povej, kdaj boš intervjuvancu oz. arheologu poslal prepis odgovorov v potrditev.³¹

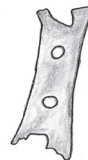
Uvod v intervju

Vprašanje	Odgovor intervjuvanca	Dodatno pojasnilo

Zaključek intervjuja

³¹ Naloga je prirejena po: Trškan, D. (2018). Ustna zgodovina kot del kulturne dediščine: intervjuji malo drugače. Ljubljana: Slovenska nacionalna komisija za UNESCO, str. 10.

26

Poklic arheologa

Ali bi postal etičen ali neetičen arheolog?

Preberi besedilo in se za vsak prebrani odlomek odloči, katero možnost bi izbral. Na ta način boš ugotovil, kakšen tip arheologa bi lahko postal.³²

Številka 1

Da bi se srečal s prijatelji, ki bi šli nato na ribolov, se odpraviš peš po polju. Na prostem si zelo rad, in ker nameravaš biti arheolog, večino svojega časa preživiš tako, da gledaš k tlom in raziskuješ svet okoli sebe. Med hojo brcneš nekaj večjih kamnov, ki so na tvoji poti. Ko pogledaš navzdol, vidiš nekaj, kar ti pade v oči. Ustaviš se in se skloniš, da bi si podrobneje ogledal. Ko odstraniš umazanijo in posušeno travo, opaziš, da si našel kamen, ki izgleda kot puščica ...

1. možnost: Med nadaljevanjem poti ga daš v žep (pojdi na številko 2).

2. možnost: Občuduješ ga, vendar ga vrneš na prvotno mesto (pojdi na številko 3).

Številka 2

Vzameš puščico in jo daš v žep. Nadaljuješ pot. Srečaš se s prijatelji in jim pokažeš to puščico, ki si jo našel na poti do njih. Vaši prijatelji se resnično zanimajo za puščico, ki si jo našel, in menijo, da je vredna kar nekaj denarja. Pravzaprav eden od vaših prijateljev reče, da je videl nekaj podobnega za več kot 100 evrov na spletu prejšnji teden ...

1. možnost: Prodaš puščico in za to dobiš 110 evrov (pojdi na številko 4).

2. možnost: Odločiš se, da puščice ne boš prodal in jo obdržiš (pojdi na številko 5).

Številka 3

Pred odhodom fotografiraš puščico in se sprašuješ, koliko je stara in kdo jo je naredil. Ko hodiš naprej, opaziš še nekaj drobcov bele keramične posode in opeke v bližini, zato pogledaš še bolj natančno. Ker ne želiš zamuditi srečanja s prijatelji, nadaljuješ pot. Kasneje istega večera poiščeš na Google informacije o puščici, ki si jo našel. Pri tem najdeš spletno stran, ki vsebuje podobno puščico v rubriki »Artefakt meseca« ...

Možnost 1: Obrneš se na spletno stran in izpolniš obrazec (pojdi na številko 6).

Možnost 2: Ne vidiš ničesar drugega, zato se odločiš, da je to edina najdba in jo obdržiš (pojdi na številko 7).

Številka 4

Vzameš 110 evrov in z denarjem kupiš računalniško igrico. Konec. Si neetičen arheolog.

Številka 5

Začne te zanimati puščica in se obrneš na učitelja/profesorja na šoli, da mu poveš o najdbi in da ti pomaga, kako postopati naprej. Pojasni ti, da gre za prazgodovinsko najdbo in te napoti na spletno stran.

Možnost 1: Obrneš se na spletno stran in izpolniš obrazec s podatki o lokaciji puščice (pojdi na številko 6).

Možnost 2: Odločiš se, da je preveč težav, in artefakt obdržiš kot spomin (pojdi na številko 7).

Številka 6

Ubral si odgovorno pot do zavarovanja potencialnega najdišča. Konec. Si etičen arheolog.

Številka 7

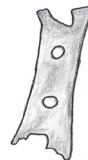
Zbiranje predmetov in zasebno shranjevanje uničuje arheološki kontekst artefakta /.../ Konec. Nisi etičen arheolog.³³

32 Naloga je prirejena po: Homsey-Messer, L., Michaud, T., Lockard Reed, A., Bobo, V. (2020). Experiencing Archaeology. A Laboratory Manual of Classroom Activities, Demonstrations, and Minilabs for Introductory Archaeology. Student Edition. Oxford: Berghahn Books, str. 333–334.

33 Prav tam, str. 335–336. Besedilo je prevedeno in prirejeno za slovenske učence.

27

Poklic arheologa

Kako arheologi ugotovijo, kakšno je bilo življenje ljudi v preteklosti?

Arheološka raziskava poteka po določenem vrstnem redu in vključuje več kot samo izkopavanja. V pravi vrstni red (od 1 do 9) razporedi opravila, ki jih izvaja arheolog.³⁴

KAJ MORAM NAREDITI?

- ___ »Napiši poročilo na podlagi podatkov o najdbah.
- ___ Dokumentiraj, očisti, fotografiraj in zabeleži izkopane najdbe.
- ___ Uporabi pregled in načrt najdišča za določitev mesta izkopavanja.
- ___ Začni z načrtovanjem arheološke raziskave.
- ___ Preglej najdišče in izriši natančen načrt najdišča.
- ___ Pripravi načrt izvedbe arheološke raziskave: izberi najdišče, opremo in ljudi ter predvidi stroške.
- ___ Podatke iz poročila objavi v publikacijah in na muzejskih razstavah.
- ___ Začni strokovno in natančno izkopavati.
- ___ Po končanem izkopavanju najdbe prenesi v laboratorij.«³⁵

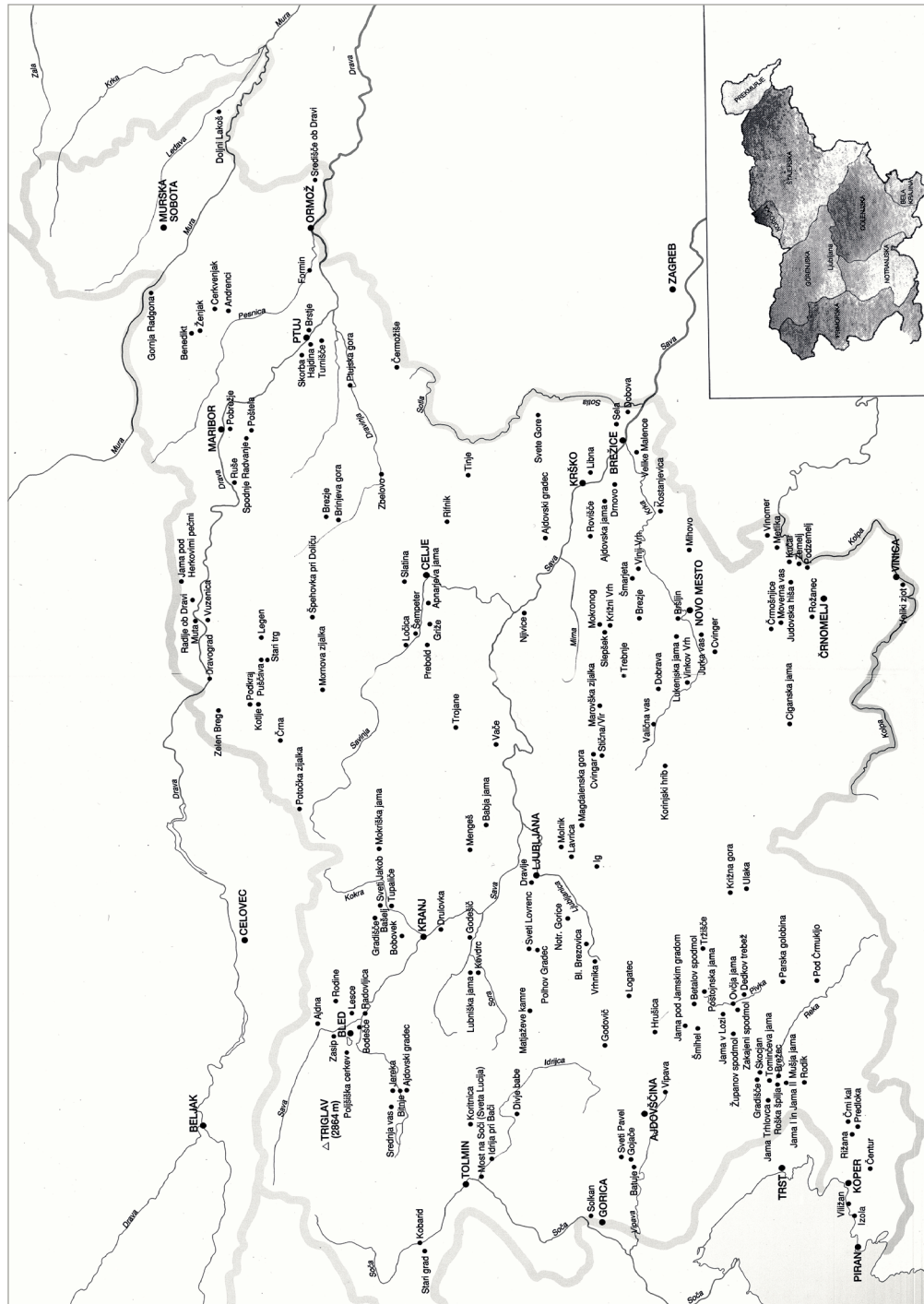
³⁴ Naloga je prirejena po: Junior Ranger Activity Book. Ages 6–12, str. 12: https://www.nps.gov/kids/upload/JrArch-ParentGuide_2020_english_508.pdf (24. 12. 2021).

³⁵ Prevod je iz: Junior Ranger Activity Book. Ages 6–12, str. 12: https://www.nps.gov/kids/upload/JrArch-ParentGuide_2020_english_508.pdf (24. 12. 2021).

Zemljevid prikazuje arheološka najdišča v Sloveniji.³⁶

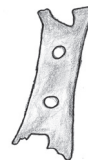
Označi arheološka najdišča, ki so v bližini tvojega kraja. Ker je zemljevid iz leta 1994, poizvedi, katera so nova najdišča, in jih vpiši v zemljevid.

36 Vzeto iz zloženke: Valič, A. (1994). Časovna in kulturna preglednica arheoloških najdišč Slovenije. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani (Kranj: Gorenjski tisk). Zemljevid je objavljen s pisnim dovoljenjem družine Valič po elektronski pošti z dne 20. 5. 2022.

29

Arheološka igra sudoku

Z zemljevida (naloga 28) izberi 9 arheoloških najdišč v Sloveniji.

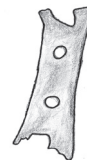
V siva polja vpiši teh 9 izbranih najdišč v Sloveniji. Nato jih razvrsti v prazna polja tako, kot bi igral igro sudoku. Nobeno najdišče se ne sme ponoviti v vrstici ali stolpcu.³⁷

		5			8			2
	4			7			9	
3			2			6		
		9			3			7
	6			1			3	
4			8			5		
		6			1			4
	2			8			5	
5			9			8		

³⁷ Sudoku je prirejen po: Nedeljski, 7. 10. 2020. Rubrika *Miselne vijuge, kratkočasnice*, str. 39.

30

Predstavitev arheološke najdbe

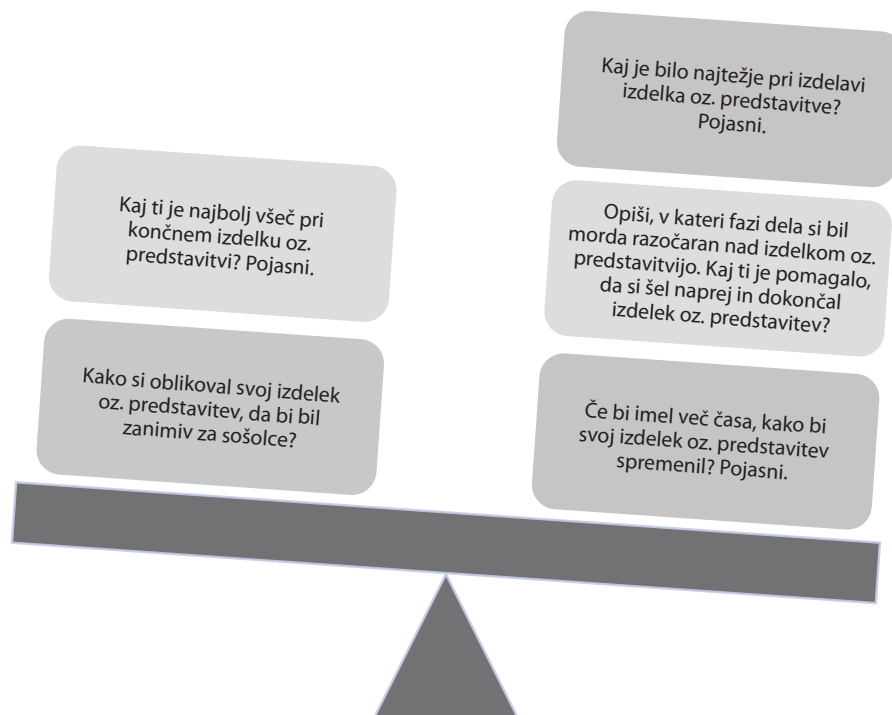

Ali znaš atraktivno predstaviti arheološko najdbo?

Z zemljevida (naloga 28) izberi eno od arheoloških najdišč v Sloveniji in poskušaj ugotoviti, katere pomembne najdbe so arheologi našli na tem najdišču. Izberi eno arheološko najdbo in jo poskušaj čim bolj atraktivno predstaviti svojim sošolcem. Izbereš lahko več načinov predstavitve.

Pred zaključevanjem svoje predstavitve oz. izdelka odgovori na spodnja vprašanja.³⁸

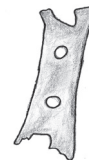

³⁸ Vprašanja so prirejena po: World History. Modern Times. Section Quizzes, Chapter Tests, and Authentic Assessment (-). New York, Columbus, Chicago, Woodland Hills: Glencoe/McGraw-Hill, str. 10.

31

Seznam videoposnetkov

Kje lahko izveš še več o arheologiji?

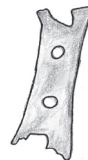
Eden od načinov je, da si ogledaš različne videoposnetke na YouTube. Spodaj je zate pripravljen seznam tistih, ki so bili objavljeni v letih 2012–2021.

Naslov videoposnetka (datum objave)	Vir videoposnetka ³⁹
01 Evgen Lazar, Milan Lovenjak: Rimska vojaška diploma z Vičave na Ptuj (objavljeno 16. 12. 2019)	https://www.youtube.com/watch?v=rGDT3TPSC3Q
02 Ivan Tušek: Rimska vojska (objavljeno 16. 12. 2019)	https://www.youtube.com/watch?v=PwuOQ0Imkt4
03 Milan Lovenjak: Rimski nagrobniki s Ptuja (objavljeno 16. 12. 2019)	https://www.youtube.com/watch?v=xAhf12GiFGk
06 Milan Lovenjak: Razstava ob 1950-letnici vojaškega posveta v Petovionii (objavljeno 16. 12. 2019)	https://www.youtube.com/watch?v=-F0pCactuMA
Arheologi bodo še kopali (Črnomelj) (objavljeno 18. 11. 2019)	https://www.youtube.com/watch?v=kJW_eOMcCT8
Arheologija – intervju z dr. Borutom Toškanom (objavljeno 25. 11. 2020)	https://www.youtube.com/watch?v=yYsAvZNZ8x4
Arheološke in arheometalurške raziskave na železnodobnem najdišču Cvinger pri Dolenjskih Toplicah (objavljeno 5. 9. 2020)	https://www.youtube.com/watch?time_continue=23&v=lytwAi7GfUU&feature=emb_logo
Arheološko najdišče na Muljavi (objavljeno 5. 6. 2016)	https://www.youtube.com/watch?v=_lobGnY-AdY
Arheološka Podoba Dolenjske: Promocijski film (objavljeno 19. 2. 2014)	https://www.youtube.com/watch?v=PRxVQwWF5pc
Arheološke raziskave na Brinjevi gori pri Zrečah (objavljeno 4. 5. 2020)	https://www.youtube.com/watch?v=Z8YfYt1k7fU&feature=emb_logo
Arheološko izkopavanje na Kapiteljskih njivah (objavljeno 17. 7. 2013)	https://www.youtube.com/watch?v=USAwcJlOjko
Firbcologi: Arheologi (objavljeno 15. 9. 2017)	https://www.youtube.com/watch?v=6l8Vc-EHcrg
Firbcologi: Arheologija (Kako raziskujejo arheologi?) (objavljeno 16. 10. 2018)	https://www.youtube.com/watch?v=3hcKflBxZwQ
Infodrom: Otroška poročevalka Inja na arheološkem najdišču (objavljeno 11. 5. 2018)	https://www.youtube.com/watch?v=EiILPi6H49E
Infodrom: Rimljani na slovenskih tleh (objavljeno 8. 5. 2014)	https://www.youtube.com/watch?v=aemZU26AJTg
Neandertalčeva piščal. Najstarejše glasbilo na svetu (objavljeno 7. 8. 2019)	https://www.youtube.com/watch?v=EqAbtBO2_6Q
Potret železnodobne krajine. Sodobne arheološke raziskave Poštele pri Mariboru (objavljeno 24. 3. 2021)	https://www.youtube.com/watch?time_continue=1&v=Gndv7BgtqKY&feature=emb_logo
Starejša železna doba: Promocijski video (objavljeno 7. 2. 2014)	https://www.youtube.com/watch?v=OI-WwzoiLno
Arheološki parki Slovenije (objavljeno 28. 8. 2013)	https://www.youtube.com/watch?v=zRv_yKpCJdc
Kaj je arheološki park? (objavljeno 26. 4. 2012)	https://www.youtube.com/watch?v=yLTSY-4k-Ck
Arheološki park Rifnik, Šentjur (objavljeno 20. 11. 2020)	https://www.youtube.com/watch?v=hoplgi9c4XE
Arheološki park. Archaeological park. Visit Izola (objavljeno 5. 5. 2021)	https://www.youtube.com/watch?v=KP56KTNMkyc
Arheološki park Marof (objavljeno 18. 11. 2019)	https://www.youtube.com/watch?v=ir5KzueXZbQ
Načrti za Arheološki park Marof (objavljeno 18. 11. 2019)	https://www.youtube.com/watch?v=qIXUL64EYdU
Arheološki park Ad Pirum: Arheološki park (objavljeno 20. 3. 2018)	https://www.youtube.com/watch?v=lrbV__ekLx0

³⁹ Za vse videoposnetke je datum dostopa 20. 7. 2021.

32

Zaključna naloga

»Preteklost je okoli nas, da jo lahko doživimo in uživamo vsi, ne samo arheologi. Zato ob naslednjem obisku arheološkega najdišča pustite domišljiji prosto pot.«⁴⁰

Prišel si do konca. Oglej si rešitve za nekatere naloge.

Naloga 2	Rešitev: Pravilne trditve so 2, 4 in 7. Reichert, S. (2021). Archaeology. CSI: Cultural Scene Investigation. 5th Grade Curriculum. Western Michigan University, str. 84: https://wmich.edu/sites/default/files/attachments/u2140/2021/Archaeology CSI Cultural Scene Investigation 5th Grade Curriculum February 2021 FINAL.pdf (25. 1. 2022).																																																																																		
Naloga 3	Rešitev: ameriška, antična, egipčanska, eksperimentalna, indijska, industrijska, islamska, klasična, krščanska, podvodna, prazgodovinska, reševalna, slovanska, smetiščna, zaščitna, zgodovinska.																																																																																		
	Rešitev je narejena s pomočjo spletne strani: https://puzzlemaker.discoveryeducation.com/word-search (18. 5. 2022).																																																																																		
Naloga 4	Rešitev: STRATIGRAFIJA.																																																																																		
Naloga 5	Rešitev: F, A, F, 750 let. Junior Ranger Activity Book. Ages 6–12, str. 34: https://www.nps.gov/kids/upload/JrArch-ParentGuide_2020_english_508.pdf (24. 12. 2021).																																																																																		
Naloga 6	Rešitev: Posamezen predmet ali artefakt je lahko najden v več kot eni plasti. Predlog je naslednji: prva plast (kosti živali, pločevinke za pijačo), druga plast (keramični kos, cev, okensko steklo, ročaj vrat), tretja plast (zidna tapeta, posoda za barvanje, čopič), četrta plast (žebliji, kladivo, hišna opeka). Owen, T. D., Steele, J. N. (2001). Digging up the Past. Archaeology for Kids (2001). Southern Archaeology, str. 38: https://www.researchgate.net/publication/274375974_Archaeology_for_Kids (31. 12. 2018).																																																																																		
Naloga 17	Rešitev: A7, B6, B7, C3, Č6, D2, D3, D4, E6, F1, F4, F7.																																																																																		
Naloga 19	Rešitev: Je 30 napak.																																																																																		
Naloga 23	VODODORAVNO: 4. MIKROLIT 13. PESTNJAK 18. PAPIRUS 10. ČREPINJA 14. NEKROPOLA 19. OKRA 11. STRGALO 17. NEANDERTALEC 20. ZIGURAT	NAVPIČNO: 1. DOLMEN 6. KLINOPIS 12. GOMILA 2. FIBULA 7. SIGILATA 15. MEGALIT 3. MOZAIK 8. HIPOKAVST 16. VENERA 5. KAMNOREZ 9. PRODNJAK 21. RUNE																																																																																	
Naloga 27	Rešitev: Pravilen vrstni red je 8, 7, 4, 1, 3, 2, 9, 5 in 6. Junior Ranger Activity Book. Ages 6–12, str. 34: https://www.nps.gov/kids/upload/JrArch-ParentGuide_2020_english_508.pdf (24. 12. 2021).																																																																																		
Naloga 29	Rešitev: ⁴¹ <table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td>6</td><td>9</td><td>5</td><td>1</td><td>3</td><td>8</td><td>7</td><td>4</td><td>2</td></tr> <tr><td>2</td><td>4</td><td>1</td><td>6</td><td>7</td><td>5</td><td>3</td><td>9</td><td>8</td></tr> <tr><td>3</td><td>7</td><td>8</td><td>2</td><td>4</td><td>9</td><td>6</td><td>1</td><td>5</td></tr> <tr><td>1</td><td>5</td><td>9</td><td>4</td><td>6</td><td>3</td><td>2</td><td>8</td><td>7</td></tr> <tr><td>8</td><td>6</td><td>7</td><td>5</td><td>1</td><td>2</td><td>4</td><td>3</td><td>9</td></tr> <tr><td>4</td><td>3</td><td>2</td><td>8</td><td>9</td><td>7</td><td>5</td><td>6</td><td>1</td></tr> <tr><td>7</td><td>8</td><td>6</td><td>3</td><td>5</td><td>1</td><td>9</td><td>2</td><td>4</td></tr> <tr><td>9</td><td>2</td><td>3</td><td>7</td><td>8</td><td>4</td><td>1</td><td>5</td><td>6</td></tr> <tr><td>5</td><td>1</td><td>4</td><td>9</td><td>2</td><td>6</td><td>8</td><td>7</td><td>3</td></tr> </table>		6	9	5	1	3	8	7	4	2	2	4	1	6	7	5	3	9	8	3	7	8	2	4	9	6	1	5	1	5	9	4	6	3	2	8	7	8	6	7	5	1	2	4	3	9	4	3	2	8	9	7	5	6	1	7	8	6	3	5	1	9	2	4	9	2	3	7	8	4	1	5	6	5	1	4	9	2	6	8	7	3
6	9	5	1	3	8	7	4	2																																																																											
2	4	1	6	7	5	3	9	8																																																																											
3	7	8	2	4	9	6	1	5																																																																											
1	5	9	4	6	3	2	8	7																																																																											
8	6	7	5	1	2	4	3	9																																																																											
4	3	2	8	9	7	5	6	1																																																																											
7	8	6	3	5	1	9	2	4																																																																											
9	2	3	7	8	4	1	5	6																																																																											
5	1	4	9	2	6	8	7	3																																																																											

40 Fagan, B. (2019). A Little History of Archaeology. New Haven, London: Yale University Press, str. 267.

41 Številke so vzete iz: Nedeljski, 7. 10. 2020. Rubrika *Miselne vijuge, kratkočasnice*, str. 39.

ARHEOLOGIJA ZA MLADE: Naloge pri zgodovini malo drugače

Avtorica: **Danijela Trškan**

Recenzenti: Bojan Balkovec, Špela Bezjak, Božo Repe

Lektorica: Brigita Praznik Lokar

Prelom: Mateja Vrbinc

Založila in izdala: Slovenska nacionalna komisija za UNESCO

Generalni sekretar Slovenske nacionalne komisije za UNESCO: Gašper Hrastelj

unesco

Slovenska
nacionalna komisija

Tisk: Demat, d.o.o.

Ljubljana, 2022

Prva izdaja

Naklada: 100 izvodov

Brezplačna publikacija

© Slovenska nacionalna komisija za UNESCO, 2022

Vse pravice pridržane.

Izdajo je omogočila Slovenska nacionalna komisija za UNESCO (Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije).

Prispevek k projektu Vloga arheološke dediščine pri pouku zgodovine v osnovnih in srednjih šolah pri Slovenski nacionalni komisiji za UNESCO (2019–2022).

Skica pisčali: Sara Kobal, 2021 (Objavljeno s pisnim dovoljenjem avtorice z dne 28. 10. 2021.)

Publikacija je dostopna na: http://oddelki.ff.uni-lj.si//zgodovin/DANIJELA/DIDAKTIKAZGODOVINE/_private/UNESCO2/Arheoloskivirinaloge.pdf.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

902(076)

TRŠKAN, Danijela

Arheologija za mlade : naloge pri zgodovini malo drugače / Danijela Trškan. - Ljubljana : Slovenska nacionalna komisija za UNESCO, 2022

ISBN 978-961-95703-2-6

COBISS.SI-ID 113380867

unesco

Slovenska
nacionalna komisija

Dr. Danijela Trškan je kot večletna članica in sodelavka Slovenske nacionalne komisije za UNESCO izdala pričujočo publikacijo v okviru štiriletnega projekta *Vloga arheološke dediščine pri pouku zgodovine v osnovnih in srednjih šolah (2019–2022)*. Publikacija vključuje različne naloge, ki se nanašajo na arheologijo in proučevanje arheoloških virov pri pouku zgodovine (od začetnega opazovanja, odkrivanja, postavljanja hipotez do avtentičnega proučevanja virov in raziskovanja arheologije) in se lahko vključijo v redni ali izvenšolski pouk. Poudarek je na slovenski arheološki dediščini. Publikacija je dopolnitev h knjigi *Arheološka dediščina pri pouku zgodovine v osnovnih in srednjih šolah*. Namenjena je učencem, dijakom, študentom in učiteljem zgodovine ter vsem, ki jih zanimajo sodobni pristopi k arheologiji pri pouku zgodovine v osnovnih in srednjih šolah.

ISBN-13: 978-961-95703-2-6

9 789619 570326